

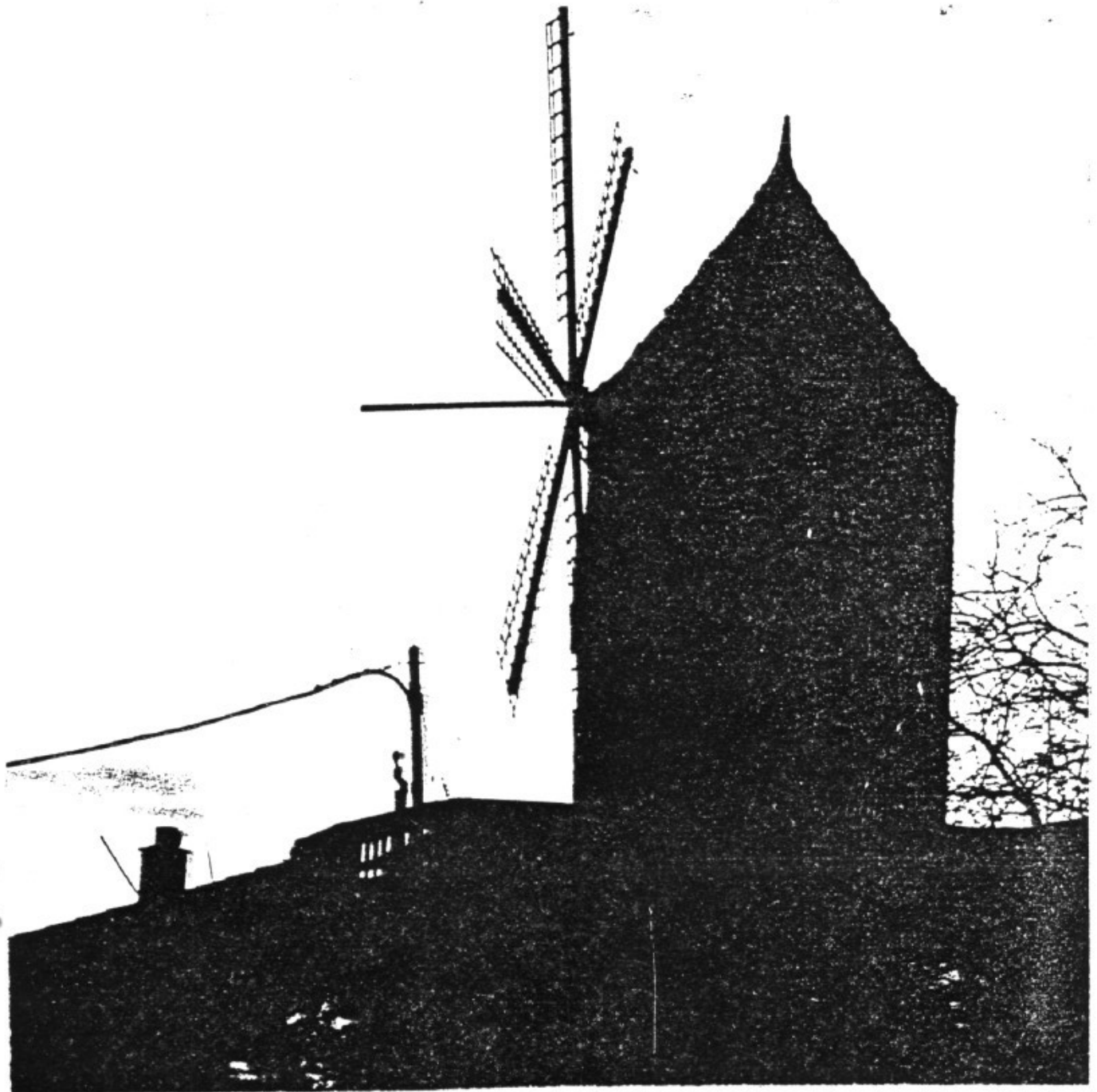
mel i sucrè

SANT JOAN

GENER 1987

Nº 79

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU .-

- Notícies locals, del que succeeix al poble fins a l'hora de tancar l'edició, per O.C.B.

- Ajuntament, resums dels plens extraordinaris celebrats els dies 27-12-86 i 23-01-87, per Joan Sastre.

- Any nou, vida nova, del diari El País 2-01-87, aportació de Arnau Company i Andreu Bauçà

- Pàgina del temps i gràfica explicativa, per Miquel Company Florit.

- Fa estona plovia més, dades pluviomètriques de Sant Joan des de 1.905 fins a l'actualitat, i breu comentari, per Joan Morey.

- Cirrus, pàgina recollida de Una lliçó de meteorologia.

- Bestiari, l'anguila, breu estudi d'aquest peix, per Cosme Nigorra, Joan Morey i altres.

- Força i debilitat de la rebel·lió. Bon cor a les hores dolentes i dolent a les bones. Del llibre "Les quatre plagues" de Lanza del Vasto.

- Correcció de barbarismes, del Consell Insular de Mallorca.

- Papers de fa estona, retrospectiu del nostre poble a través d'impressos antics.

MEL I SUCRE .- num 79, Gener 1.987
Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan

PORTADA .- Molí de Can Martí Gran

CONTRAPORTADA .- Sense paraules

Local Social .- No n'hi ha

Tothom que vulgui col·laborar que faci de veure algú de l'equip de treball i que li entregui els originals abans del dia 20 del mes en curs.

Tirada actual.-

Imprimeix.- Fot. Bohigas

Depòsit legal 49-1.983

Nota.- S'adverteix als possibles lectors de Mel i Sucre, que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat dels esperits poc acostumats

NOTICIES LOCALS

--- Com que el batle de Sant Joan dimití, a partir d'ara i fins a les properes eleccions municipals el nou batle serà Joan Barceló Mesquida. Esperem que no li succeeixi el mateix fet que al de Petra, que morí d'un infart, provocat (segons se diu) a conseqüència d'un ple consistorial.

--- Ja està a punt d'obrir-se una nova perruqueria, situada al carrer Consistori nº- 15

--- Una rata de nit se passejava pel carrers de l'"ensanche ' llavors prengué el de Consolació. Deixava rastre sòlid.

--- En vistes a que els espanyols (n'hi ha que donen la culpa al ministre mallorquí) no convidaren a Fidel Castro a un congrés de països Sudamericans, s'enfadà i prometé que no regalaria pus puros.

--- Per la vila s'ha comprat un billar. N'hi ^{ha} sis que carambolegen. Era americà, però li feren les pertinents transformacions.

--- Els reis d'Orient arribaren com cada any, és a dir, com estava previst i amb cavall. D'altra banda hem de considerar que per dues vegades (dia 1 i dia 6 de gener) es celebrà la representació teatral d'Els Reis pel grup local Atzavara. Tingué lloc als locals de les escoles velles. Com se sap aquests locals s'ha de convertir en casa de cultura del poble; les maniobres ja s'han començat, a la segona quinzena d'aquest mes.

--- Es de notar l'abandon en que es troba el flamant local del Centre Sanitari després d'un any d'inaugurat. De segur que ben prest enviaràn un metge nou i es trobarà en que el local no està ínfimament disposat per realitzar-hi les tasques pròpies de l'ofici.

--- L'equip de redacció Mel i Sucre demana disculpes a totes aquelles persones o entitats que es pogueren sentir ofeses amb el noticiari del mes de Desembre. Per altra banda fa a saber que si a qualcú li falta algún número de Mel i Sucre atrassat o vulgui enquadrar el dos darrers anys que ho diga a Joan MÓrey, Miquel Company, Joan Sastre, Cosme Nigorra. També feim a saber que els socis que no hagin còtitzat poren anar preparant les 1.600 pts de torn per aquest any començat.

--- Ha sortit la nova revista El Mirall, continuadora amb l'O.C.B. de la tasca que dugué a terme la revista Lluç, decana de les revistes en català de les illes.

--- Entre carrers que s'han d'asfaltar i canonades d'aigua potable des de la torre a diferents indrets del poble (entre ells, les escoles noves), se pot dir que mig poble està cames a l'aire. I l'altre dia una pala de Melcion Garreta estigué a punt de tombar i esboldragar un marge al cap damunt del poble (al carrer Mirador). Espectacular fou la maniobra d'adraçament de la màquina. També se diu que volen ajardinar la Plaça Nova abans de les eleccions. El que pareix que no les va massa bé és canviar els noms dels carrers.

--- El primer mallorquí nascut a l'any 1.987 era fill de la santjoanera Bàrbara des Colomer .

--- El vespre de Sant Antoni, a pesar del mal temps, es prepararen i encengueren uns 16 foguerons, quasi tots al barri del Camp. També se'n va fer un davant el campanar, on donaven pa, vi, botifarró i llengonissa, però no hi feia estar de res, del fred i vent. Els xeremiers locals i el dimoni els visitaren a tots. Al de devora l'església també hi va haver un concert d'acordió. L'equip de redacció no pogué arrebregar cap glossa, com ens tenia acostumats els altres anys: se veu que amb tant de fred fugí la cantera.

--- El mes de gener ha estat molt fred i ploqué. En total s'han contabilitzat 147,4 mm de pluja. Les síquies, albellons i torrents feia estona que no duien tanta d'aigua; dia 17 un equip especial es traslladà al pont de Sa Llova per mesurar el caudal del torrent, que va esser, palm envant palm enrera, de 1.500 l per seg. Per foravila hi ^{ha} moltes basses d'aigua, on és fàcil que s'hi concentrin grossos esbarts de juies que han invadit Mallorca escapant de les fredes temperatures centre-europees. Tambés són enormes els esbarts d'estornells, sobretot a Ciutat, cal destacar els que cada horabaixa van a colgar-se a la Plaça d'Espanya (se parla de cents de mils).

--- Degut a les pluges de la tardor de l'any passat i a les del gener, per foravila s'han esboldregat molts de marges vells i mal cuidats. També s'ha de dir que molts de camins de pel camp (principalment els asfaltats) se deterioren per una mala previsió a l'hora de fer les sortides adequades de l'aigua als llocs on hi queda embassada o hi circula.

--- Durant aquest mes la mar ha estat notícia a Mallorca, la mar embravida. Dos vaixells estrangers enfonsats pel temporal, prop de les nostres costes. Tres cadàvers de persones han aparegut a diferents indrets de la costa mallorquina, trets per la mar; una d'elles, segons la premsa illenca havia estat abans assassinada.

A J U N T A M E N T . -

Resum de les sessions extraordinàries celebrades els dies 27-12-86 i 23-01-87 respectivament.

PLE EXTRAORDINARI DE DIA 27-12-86 .-

Va començar la sessió a les dotze i quart, amb l'absència de Gabriel Mates Mas. Joan Sastre va arribar devers la una i mitja, quan es votava el punt num 5 de l'ordre del dia.

1.- Lectura de l'esborrall de la sessió anterior .-

Es va aprovar per unanimitat l'acta de la sessió anterior, celebrada el 29-11-86.

2.- Festes locals per 1.987 .-

La corporació municipal té potestat per declarar dos dies de festa. Enguany es va decidir que fossin el 24 de Juny (neixement de Sant Joan Baptiste), i el 29 d'Agost (degollació del mateix)

3.- Subvenció a la societat de caçadors .-

Aquesta subvenció és una espècie de gratificació de l'ajuntament al Guarda Jurat, per prestar uns serveis " extres " de vigilància rural contra petits robatoris i construccions il.legals. La Societat de Caçadors reb la subvenció i la passa directament a la persona que ha efectuat els serveis, en aquest cas el Guarda Jurat.

Pareix esser que, vists els problemes legals que es poden derivar d'aquest sistema de pagar, la corporació ha decidit que aquest pagament, (60.000 pts corresponents al darrer trimestre del 86) doni per finalitzat el servei fins que es trobi un altra sistema igual de econòmic i que estigui dins la legalitat.

4.- Modificació dels estatuts de la Mancomunitat del Pla .-

Després d'una detallada exposició del projecte de reforma d'aquests estatuts, per part del regidor de cultura, la corporació acorda per unanimitat el donar conformitat al citat projecte de reforma amb les següents observacions- recomanacions:

a) La Capitalitat de la Mancomunitat ha d'estar subjecte a un règim de rotació anual o bianual, assumint les funcions de President,

Vicepresident i Secretari els mateixos del respectiu municipi.

b) La corporació de l'Ajuntament de Sant Joan considera fins de difícil realització per la Mancomunitat els següents:

- Prevenció i extinció d'incendis, perquè l'està prestant el C.I.M a nivell insular.
- Abastiment d'aigua i clavegueram, degut a la considerable separació entre els municipis de la Mancomunitat.
- Policia urbana i rural, servei molt interessant, i que podria esser de gran efectivitat, però possiblement hi hauria problemes importants amb la llei de " Fuerza y Cuerpos de Seguridad del Estado ", per implantar aquest servei.
- Altres fins incluits dins l'àmbit de la competència municipal, ja que l'objecte de tota mancomunitat és l'execució en comú d'obres i serveis determinats i específics.

5.- Adjudicació de les obres de la "Casa Municipal de Cultura"

Es varen presentar quatre propostes, de les quals una es va desestimar directament per no adaptar-se al pressupost oficial del projecte; aquesta proposta era la presentada pel santjoaner Francesc Rotger Barceló. Gabriel Company va llamentat aquest defecte de forma va impedir que realitzàs l'obra un santjoaner, i tot el consistori va estar d'acord amb ell.

Entre els tres contratistes que quedaven es decidí que l'oferta més aventa josa era la presentada per Antoni Riutort Payeras ja que a les quantitats que figuren al projecte es va comprometre a realitzar- hi una sèrie de millores.

Es decidí contractar directament aquest senyor per la realització de l'obra, per un valor de 16.981.868 pts.

La proposta va esser acceptada per majoria, amb l'abs-tenció de Joan Sastre que arribà moments abans de passar el punt a vo-tació i va preferir abstenir- se, al·legant no disposar de informació suficient.

Acabat de discutir aquest punt, el grup majoritari, per boca del regidor de cultura sr. Costa, va insinuar que donaria pressa al contratista per poder tenir l'obra acabada i a punt d'inaugurar el dia del Quart Diumenge, cosa que provocà rialletes i comentaris irònics per una part dels regidors; Gabriel Mora va recordar que les coses fetes a " lo aviat " difícilment surten encertades.

6.- Acabat elèctric de la Plaça de la Constitució.-

El tinent batle J.B. Mesquida va exposar que a la nova plaça no hi ha potència suficient per mantenir tot l'enllumenat, de manera que es va encarregar un estudi a l'empresa Electro Hidràulica S.A. per saber com es podia fer per solucionar el problema. Segons pareix, la solució serà gastar 552.148 pts, de la quals 391.000 aniran a parar a les arques de G.E.S.A. en concepte d'honoraris, taxes, drets i contracte de comptadors. El sr. Mesquida va explicar també que, segons G.E.S.A., si no s'acceptava la proposta en aquest ple, els cost de la instal.lació es veuria notablement incrementat, per no poder-se acollir a certes clàusules que regiren dins l'any 1.986.

S'aprovà la proposta per unanimitat, i hi va haver comentaris generalitzats sobre la manca de consideració de G.E.S.A. a l'hora de demanar doblers per autoritzar reformar una instal.lació o fer-ne una de nova. C. Costa va demanar a secretaria que d'alguna manera figuràs en acta la protesta del consistori davant aquest fet.

7.- Renúncia a l'alcaldia de Joan Barceló Mateas, i designació de nou batle .-

J. Barceló Matas, batle de Sant Joan durant més de 10 anys, va exposar la seva intenció (ja manifestada anteriorment) de deixar l'alcaldia, per motius familiars i laborals (ara és una home casat i empadronat a Manacor). Tot això deixant ben clar que continuaria de regidor.

Una vegada manifestada oficialment la renúncia de Joan Barceló Matas a l'alcaldia, es va procedir, per indicació de l'assessor jurídic a l'elecció de nou batle, que a petició de Gabriel Mora es va realitzar mitjançant votació secreta, amb urna i tot. El resultat fou de 6 vots a favor de Joan Barceló Mesquida i 4 vots en blanc.

Una vegada feta la votació l'elegit va prometre el càrrec i amb un breu parlament va elogiar la labor del seu amic i company de partit Joan Barceló Matas, a partir d'aquest moment ex-batle de Sant Joan.

Ja per acabar, i com que el nou batle ostentava fins aleshores el càrrec de depositari de la corporació, càrrec que resulta incompatible amb el de batle, a proposta de J. Barceló Mesquida, i amb el consentiment de tots els presents, es va designar regidor depositari a Francesc Bover.

La sessió va acabar quan ja eren quasi les tres de l'horabaixa.

El ple va començar puntualment a les nou, no va assistir Carles Costa, i l'exbatle J. B. Matas va arribar tocades les 10.

1.-Lectura i aprovació de l'esborrall de l'acta de la sessió anterior .-

Va esser llegida i aprovada per unanimitat. J. Sastre va demanar aclariments sobre el resultat de la votació a nou batle, ja que ell va comptar 8 vots a favor i 2 en blanc; va aclarir l'assessor jurídic que el resultat final va esser el reflexat a l'acta de la sessió, és a dir 6 a favor de Joan Barceló Mesquida i 4 en blanc. El sr. Sastre va explicar el malentès com un " despiste " provocat per les ganes d'acabar i la talent, que a les hores que va acabar el ple (quasi les tres) ja començava a empènyer.

Una vegada aclarida la malifeta, es donà pas al segon punt de l'ordre del dia d'aquesta sessió en la que el consistori de Sant Joan estrenava batle.

2.- Aprovació del projecte de remodelació dela plaça des Centro .-

S'exposà al consistori un avantprojecte de l'obra, realitzat per Miquel Sastre (el fill de l'amo'n Toni Bossa), Carles Costa l'havia de dur però no ho pogué fer per motius de feina (el president Gonzales era per Mallorca, i ell s'havia de cuidar dels desplaçaments).

Segons el sr. Mesquida, aquesta és una obra molt necessària per l'estètica del poble, i al mateix temps, és un projecte bastan ambiciós, per la qual cosa no és precisament barat.

El projecte contempla pujar un poc el nivell del trispol i posar rajoles de pedra esmolada; traslladar la cabina telefònica al racó (devora allà on ara hi ha el pedrís aferrat a la paret de La Caixa); arreglar les acres del voltant, llevar els cartell anunciadors del cine (ja fa uns quant anys que no hi tenen cap feina) i arreglar un poc la façana del Centro si és necessari; posar uns "setos" voltant la plaça, que a la banda on hi ha paret serien substituïts per rosers enfiladissos; posar uns bancs de fusta (mantenint els pedrisos actuals); i entre altres coses de menys importància substituir la farola d'enmig de la plaça per una fonteta que es proveirà d'aigua del pou que hi ha davall la plaça. També està previst posar focus que pu-

3.- Aprovació de l'actualització del projecte d'asfaltat del camí d'en Picà - Son Roig .-

Aquest projecte contemplava dues fases, la fase A corresponent al troç que va de la carretera de Sineu a Sa Bastida (camí de Son Roig) i la fase B, de la carretera de Sineu a la de Lloret (camí d'en Picà).

La fase A contempla asfaltar el camí amb una amplària de 4 m, i el projecte actualitzat té un pressupost de 4.825.170 pts.

La fase B es limita a asfaltar el camí d'en Picà amb l'amplària actual, uns 3 m, i té un pressupost actualitzat de 2.373.462.-

Joan Sastre va opinar que la fase A es podia realitzar com més prest i millor segons el projecte, però relatiu a la fase B va trobar que els 3 m d'amplària projectats eren insuficients per la maquinària moderna que avui dia transita per aquests camins rurals.

Gabriel Company va demanar al grup majoritari si així mateix tenien voluntat d'eixamplar-lo, i va proposar que es redactàs un projecte nou de la fase B.

Joan Matas va proposar aprovar tot el projecte, i dur al Pla de Vies i Obres 1.987 la primera part, i a l'hora de demanar la realització de la segona part, demanar també per eixamplar-la.

Es va fer una consulta a l'assessor jurídic per saber si aquest acord entrava dins la legalitat, i com que la resposta va esser afirmativa, s'aprovà l'actualització del projecte en que la fase B sofriria unes quantes reformes a l'hora de dur-la a terme.

4.- Sol.licitut d'inclusió en el Pla d'Obres i Serveis de 1.987 dels projectes anteriors.-

Va informar el president de la corporació municipal, sr. Joan B. Mesquida, que en comunicació rebuda el dilluns dels Reis, el Consell Insular instava al consistori a comunicar en la major brevetat possible els projectes que es pensaven incloure al Pla d'Obres i Serveis de 1.987.

El sr. Barceló Mesquida va fer una curta disertació sobre el desig de la corporació de treure el màxim d'aquest pla, i incloure-hi dos projectes, l'import total dels quals sigui una quantitat que s'assembli el més possible a la quantitat concedida l'any passat. Així, va proposar dur a terme la fase A del projecte d'asfaltat del camí d'en Picà- Son Roig (o sigui, asfaltar el camí de Son Roig), i el projecte de remodelació de la plaça des Centre, sol.licitant així mateix un 80 % de subvenció per la remodelació de la plaça, i un 75 % per l'asfal-

guin il·luminar el sant de damunt el Centro, els dies de festa.

Es feren les següents preguntes i consideracions:

Gabriel Company.-

— Què es feia comptes fer amb le mercat del dijous ?

Va respondre el sr. Mesquida que aquest era un tema a part, que seria discutit al seu moment.

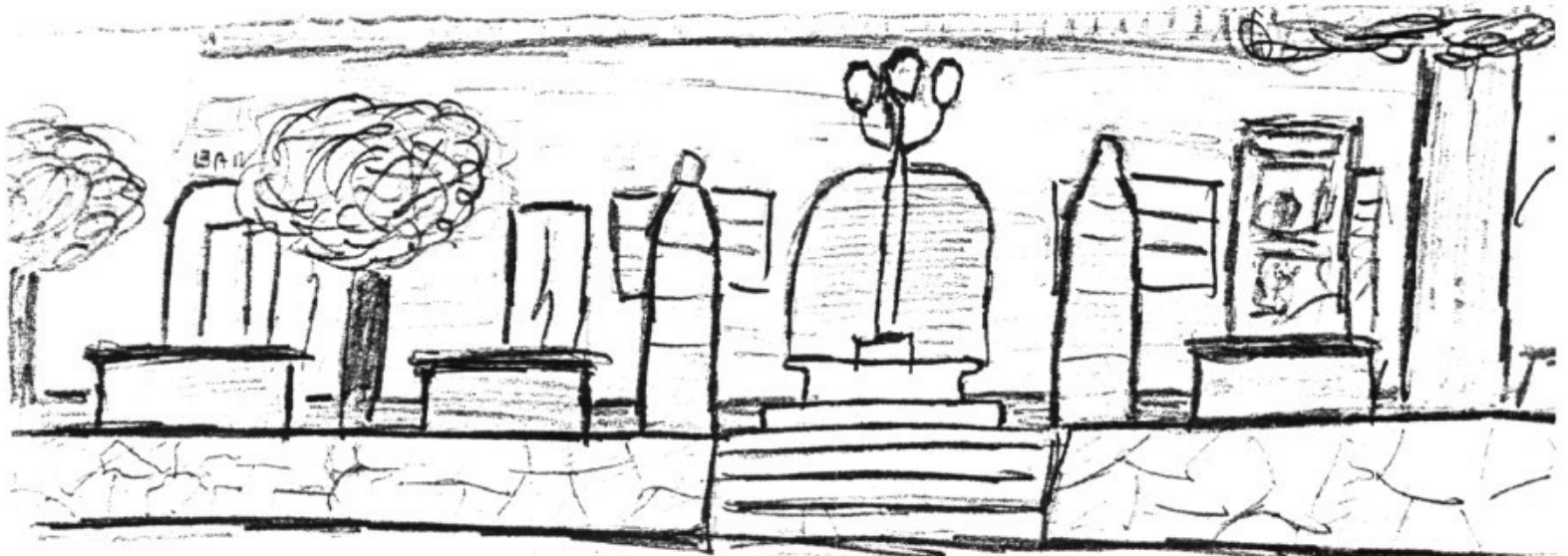
Joan Sastre va manifestar els seus dubtes sobre l'efectivitat de posar una línia d'arbusts voltant la plaça, i tampoc es va mostrar massa animat amb l'idea de canviar la farola per una fonteta.

Gabriel Matas va demanar si s'havia acordat en ple l'encarregar aquest projecte, l'assessor jurídic, a petició del sr. Mesquida va aclarir que el batle té poders legals per encarregar projectes fora comunicar- ho al consistori. De totes maneres va expressar la seva opinió que abans d'encarregar un projecte d'aquestes dimensions s'hauria de consultar el ple.

El pressupost del projecte és el següent:

- Material i mà d'obra	7.208.703 .-
- 15% de benefici industrial	1.080.255 .-
- Direcció arquitecte	110.618 .-
- Aparellador	110.618.-
	<hr/>
TOTAL	8.503.194 .-
IVA 12 %	1.020.383 .-
	<hr/>
TOTAL + IVA	9.523.577 .-

Encara que un sector dels regidors trobaren que els números eren molt grossos, es va aprovar el projecte per unanimitat.

tat del camí. Tot això tenent en compte que per l'obra de la plaça no es poden aplicar contribucions especials, i per l'asfaltat d'un camí, sí.

Gabriel Company va proposar mirar quines contribucions especials s'aplicaren als darrers camins asfaltats, i aplicar-le semblants al camí de Son Roig.

Gabriel Mora va trobar que incloure el projecte de reforma de la plaça al Pla de Vies i Obres del 87 era una mesura totalment electoralista, en vistes a les properes eleccions municipals i autonòmiques, i va demanar al grup majoritari perquè no es du al Pla de 1.987 un projecte més necessari de realitzar, com pugui esser la segona fase d'asfaltat dels carrers del poble. La resposta va esser que hi ha molts de problemes amb l'alçaria dels bordillos, i molta de feina per prendre mides, ja que a segons quines bandes hi ha solars que tenen uns parell de cents de metres d'acera.

El mateix G. Mora va demanar també als qui comandaven el consistori, perquè tenen tanta pressa per realitzar el Pla de Vies i Obres del 87 si encara tenen pendent el del 85 (referent a l'asfaltat de carrers del poble). El silenci per resposta.

Al cap de moltes petites discussions, es va aprovar el dur al Pla de Vies i Obres de 1.987 els següents projectes i per aquest ordre:

<u>Projecte</u>	<u>Press. total</u>	<u>Subven.sol.licitada</u>	<u>A pagar Ajun.(1)</u>
Remodelació Plaça Centre	9.523.576 pts	80%= 7.618.861	1.904.715 pts
Asfaltat camí Son Roig	4.825.170 pts	75%=3.618.878	1.206.292
<hr/>			
TOTALS .-14.348.746 pts	11.237.739 pts	3.110.007 pts

(1) Quan la corporació municipal tengui notícies de l'acceptació o no de la proposta d'inclusió d'aquests projectes al Pla de Vies i Obres; i del percentatge amb el qual fa comptes ajudar el Consell, ja es discutirà de quina manera finança l'ajuntament la part que li toca pagar.

La sessió va acabar un poc abans que tocassin les onze del vespre.

ANY NOU, VIDA NOVA

Divuit respostes a la pregunta: PER QUÈ SOU INDEPENDENTISTES?

Tal com va no ferem l'any passat amb el festival Lluch al Camp Nou, aquest any el 1 de setembre varem anar demanant opinions als assistents a la manifestació.

Reproduïm unes quantes respostes i podriem publicar-ne moltes més d'interessants si seguíssim rebent suficients aportacions econòmiques a «Amics de Joan Ballester i Canals» —Cte. c/num. 373-3c, Urquijo Union— Ag. Rambies, Barcelona.

Autoritzem la reproducció d'aquesta pàgina.

«Per despenalitzar l'ús del mot independència. Que per a les nacions sense estat, és el mateix que la paraula llibertat per a tots els homes.»

«Perquè si el Canadà va fer un plebiscit al Quebec, si Anglaterra va organitzar una votació per la devolució a Escòcia, demano la independència contra el nacionalisme central i colonialista que és incapaç de fer el que fan altres nacions occidentals.»

«Perquè ells continuen fent-nos la llesca, i ja n'hi ha prou que un reguizell de lleis aprovades pel nostre Parlament, no valguin.»

«Els bascos cobren els seus impostos i tornen a Madrid el que s'ha pactat. Nosaltres, al revés: cobren ells i llavors nosaltres a pidolar i a fer el ridícul! Mira, jo sóc un *victimista* que encara no l'han domesticat. Perquè sé que l'any 86 Euskadi es va guardar 93.341 ptes. per habitant i a Catalunya ens en varen tornar 16.684 (les dades exactes les hem buscades nosaltres). El nombre d'escoles, guarderies, hospitals, carreteres, etc. que se'ns enduen, ens els fumen a tots, tant als nascuts com als vinguts.»

«Llengua sí, poder polític poc: tothom sap que això vol dir caminar cap a "poder polític gens, llengua no." Mireu el País Valencià, mireu la Catalunya del Nord!»

«Perquè estudio Història i sé el pa que s'hi dona. Busca la citació i veuràs com els aldarulls que tan sovint ens són atribuïts, eren ben previstos pel comte-duc d'Olivares que ja calculava el que potser avui com cada any passarà a l'acabament de la desfilada, i ho feia dient al rei: «... i en persona como a visitar aquel reino donde se hubiese de hacer el efecto y hacer que se ocasiona algún tumulto popular grande, y con este pretexto meter la gente... etc.»

El 23 d'abril de 1945 un escamot format pels escoladors Joan Ferrer iastre, Cònd Pujà i administració de bancari pel mecànic Joan Escaner, penaren entre les torres de la Sagrada Família, una senyera i una mota de la festivitat de Sant Jordi.

«Ho crido perquè el futur és nostre noi! L'independentisme és l'únic moviment que creix sense líders!»

«Perquè se'ns estan rifant, noia. Mira sinó, em dones la teva adreça i t'ho contesto per escrit. La nota rebuda deia: «Si de la població total de l'Estat espanyol en treus la del Principat (39 milions menys 6) i veus que Espanya sense Catalunya treu 192 senadors i 303 diputats per elecció directa, comprovés que a Catalunya fent la regla de tres li tocarien 36 senadors i 36 diputats. I només en pot elegir 16 i 42, respectivament. Sembla que la pèrdua és de 20 i de 9. Però és que ells els tenen de més, i per tant, tots aquests que ens arriben els tenim en contra, eh?»

«Banca Cataiana era una infraestructura bancària massa ambiciosa i important perquè pogués mantenir la seva expansió i la seva independència. La crisi de 51 bancs i la querrela presentada només contra la Catalana, demostra —com a va passar al seu temps amb el Banc de Catalunya— l'oposició calculada al fet que Catalunya pogués tenir un sistema financer propi»

«Perquè si t'han pres el cavall i els reclames un ric, et tornaran una cabra»

«Si fins i tot els de la cresta ja ho diuen! Tenim un bisbe «entrenat» que en un seu llibre ha escrit: «Catalunya no fóra problema per a Espanya, si Espanya no ho fos per a Catalunya.»

«Perquè sé que als madrilenys totes les pèrdues del seu Metro els les paga el govern central. En canvi nosaltres paguem el que ens toca de les pèrdues del nostre Metro, més la part afegeïda de les pèrdues del Metro de Madrid. Sempre perdre i pagar, saps?»

«Perquè totes les generacions tenim el dret de ser tingudes en compte pels pares, i saps que faran demà? Dir que erem pocs, massa joves, manipulats, que si l'anir, que si la irresponsabilitat... la qüestió és fer-se el sord i menysprear. Tot per no reconèixer la ventar: Que totes les nacions del món engendren la seva quota de patriotes.»

«Perquè ja n'estem tips que encara duri el rentat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.»

«Després de cada escabernada, els supervivents que alcen el cap, cada cop des de més avall, són acusats d'intransigència. Doncs no, cal saber el que teníem el 1714 —només un rei comú—, però tota la resta, Exèrcit, Marina, encunyació de moneda, llibertat legislativa... era ben nostre.»

«Perquè per a mi i per al poble vull la normalitat. O sigui la salut. I si ens hem hagut d'adaptar a la malaltia crònica del centralisme, almenys sortir-ne.»

«Perquè ho hem trobat, home! Si cada Diada ens apleguem aquí, nois i noies i sense que calgui cap convocatòria, fins que siguem cinc-cents mil, amb un bosc ben espès d'estelades, la feina pacífica i segura s'anirà fent. I que en vinguin de tots els Països Catalans, i millor si en el triangle blau fort hi posem tres estels blancs, perquè quedi ben clar que no en volem cap més de centralisme.»

«Perquè ni els de Perpinyà poden ser espanyols ni nosaltres francesos. Des del 1714 el llaç amb Espanya sempre ha estat un llaç escorredor.»

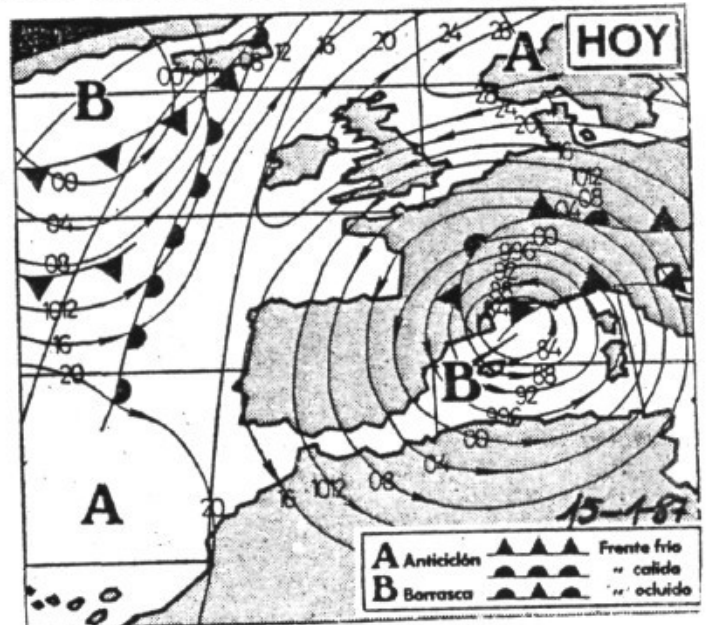
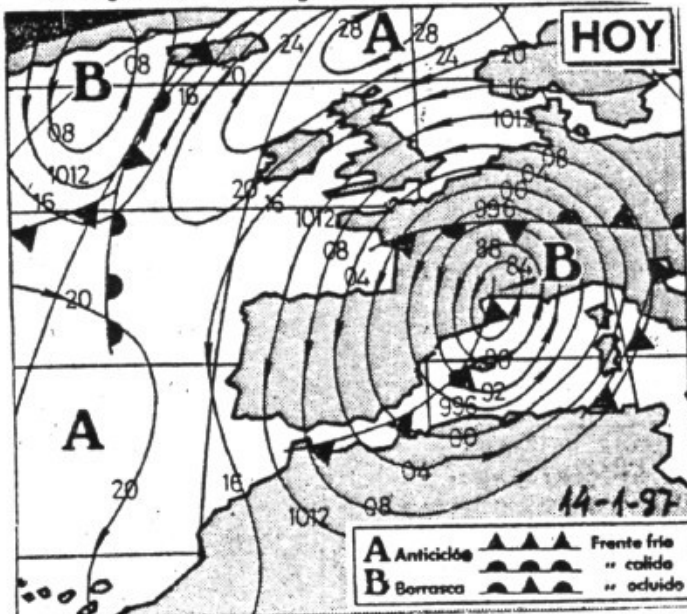
Amics de
Joan
Ballester
& i Canals

Delegació d'Ornament Cultural
Aparat de Correus 3 068 de Barcelona.

1.986 ha estat un any normal meteorològicament parlant. D'acord amb les estadístiques compleix els requisits elementals de qui- na és la característica del clima insular. Una tardor plujosa i humi- da, no gaire freda; un hivern bastan fred i moderadament humid; una primavera moguda i amb desiguals pluges durant els tres mesos, i final- ment un estiu sec i bastant calorós. De totes formes, si haguèssim de qualificar aquest any, el situariem entre els que presenten un excedent hídric hivernal i dèficit estival.

En relació als anys passats de la dècada dels 80 (o sia, entre 1.980 i 1.986) és el més plujós i humid. Just a la tardor es varen recollir 353 mm de pluja, xifra més elevada que el total de 1.983. Aquesta abundància d'aigua durant aquesta època ha permès que després de cinc anys, esclatassin aubellons i torrents, circumstància que afecta a l'home per partida doble; per una banda aquest excés d'hu- mitat suministrarà aigua als sedegosos aquífers possibilitant la recàrrega del preciat líquid pel proper estiu; per altre costat l'abundàn- cia de pluges caigudes durant l'any 1.986 i les que han caigut durant aquest mes de gener han inundat trossos de terra en la seva totalitat, el que dificultarà possible sembra de gra, si no s'estira durant el fe- brer.

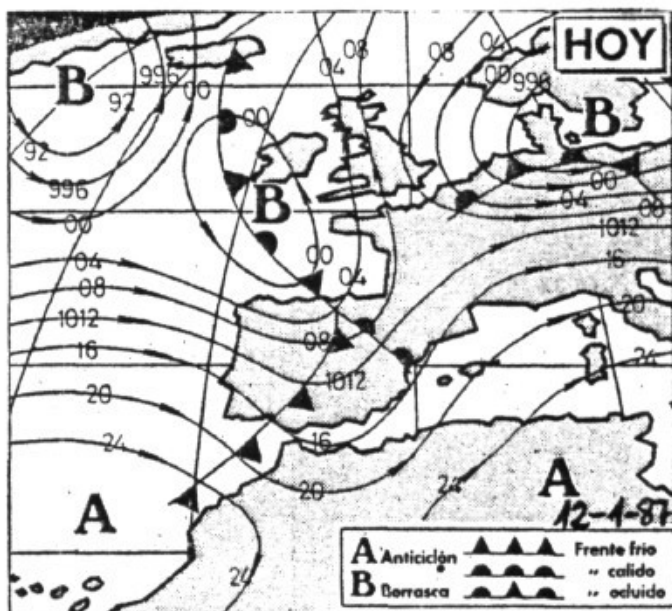
En general, aquest mes de gener s'ha destacat sobretot per la quantitat d'aigua caiguda el dia 10 (41 mm en tot el dia). D'altra banda aquest mes s'ha caracteritzat, des del punt de vista me- teorològic, pel pas de dues depressions atlàntiques — la primera de les quals ens deixà aquests 41 l — regenerades quan sobrepassaven el mar Balear, d'aquesta manera des del dia 10 fins el dia de Sant An- toni, els litres caiguts han estat 105,5, el que ha fet esclatar to- rrents i aubellons. Des del punt de vista termomètric, les temperatu- res han estat una mica més baixes de la mitja, essent la temperatura màxima 17 graus el dia 1 i la temperatura mínima 0,9 graus el dia 19, caiguent una gelada de dos dits.

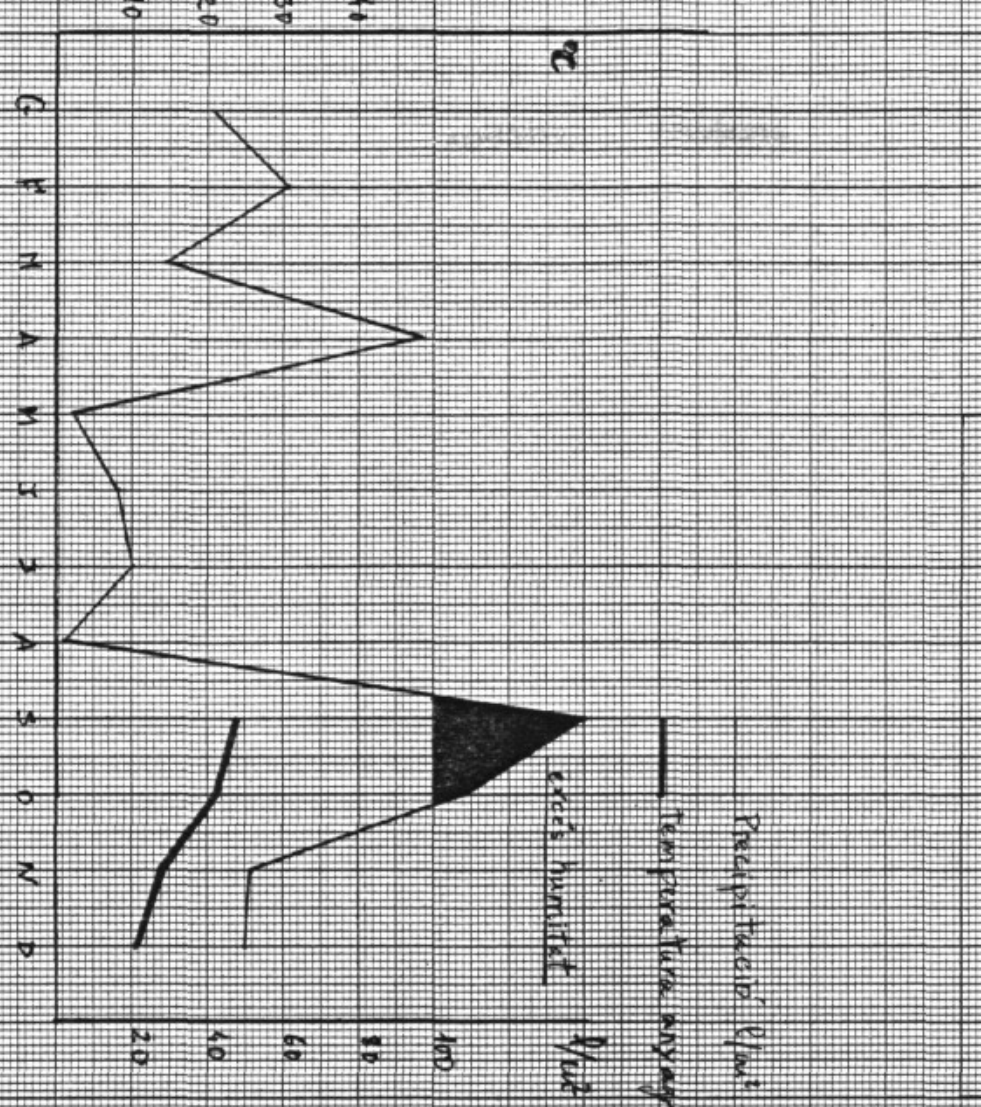
En definitiva, aquest mes ha estat normal des del punt de vista dinàmic. La circulació de dues depressions de l'oest i l'afluència d'aire nordoriental — per la situació d'una d'elles en el golf de Gènova — que provocà temperatures força baixes i neu a les muntanyoses són notes característiques d'aquest mes.

Seguint amb l'estadística, trobam en una sèrie de 67 anys, únicament 6 que sobrepassen els 100 l, mentre que geners que hagi plogut menys de 5 l n'hi ha cinc.

Pel que respecta al mes de febrer, és el mes més fred, juntament amb el gener. La circulació de les depressions atlàntiques segueix la mateix tònica circulant, si cap, a latituds més elevades, de la mateixa manera poden haver-hi adveccions d'aire fred continental — com a la setmana de febrer del 56 — que justifiquen el caracter fredorós del mes. Això, però, no és pretexte perquè els ametlers i albercoquers treguin flor, desafiant les baixes temperatures. Pluviomètricament és semblant al gener, mentre que la mitja de les temperatures sol augmentar en 2 graus més o manco.

1986		G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Precipitation	units	41.4	61.9	29.9	95.4	61.0	17.4	26.5	21.0	14.0	109.1	58.6	50.0
Temperature	units									23.7	20.7	13.9	10.6
Temperature	units									28.1	25.2	12.9	14.6
Temperature	units									19.4	16.1	10.0	6.9

1980-1986

	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
1980	102.6	26.1	51.3	75.6	43.0	4.5	3.2	8.9	12.7	15.4	75.0	100.6
1981	47.6	36.0	24.1	181.5	13.0	6.4	4.7	3.4	7.5	23.6	5.0	27.2
1985	31.4	60.0	105.9	26.5	34.7	14.8	37.8	48.1	55.7	88.1	59.4	50.6
1983	0.0	18.9	50.4	0.2	28.5	28.5	0.2	45.3	34.9	15.9	35.1	28.6
1982	39.4	48.5	86.8	20.1	69.9	4.0	0.0	7.6	52.2	31.3	75.6	39.3
1985	52.1	10.6	87.9	12.1	65.7	2.4	0.0	0.0	30.2	78.6	97.2	88.2
1986	41.4	61.9	29.9	95.4	61.0	17.4	26.5	21.0	14.0	109.1	58.6	50.0

Observant les dades pluviomètriques referents a Sant Joan de les dues pàgines següents es poren fer una sèrie de consideracions; o també es pot profunditzar dins l'ampli i complex tema de la pluviometria balear.

Vet aquí algunes d'elles:

— La pluviositat anual és molt variable: en els 73 anys que abarquen les taules donades a continuació, l'amplitud varia des de 175,7 mm a l'any 1.913, fins als 1.001,5 de l'any 59.

— Caldria estudiar (de fonts orals o escrites) el que va passar l'any 13 als camps, pobles i ciutats de Mallorca. Tenguem present que entre la tardor del 13 i l'hiver del 13-14 caigueren només un centenar de litres per metre quadrat.

— La mitja pluviomètrica des de 1.905 fins a 1.931 és de 469,7 mm; i la mitja dels darrers sis anys (1.980, 81,82,83,84 i 85) considerats per amplis medis polítics i de comunicació, com una època de sequetat ha estat de 482 mm. !!

— En el temps transcorregut d'aquest segle hi ha hagut períodes més plugués que els altres. La mitja de 1.946 fins a 1.962 és de 667,7 mm; i de 1.972 a 1.979 de 668,7 mm.

— Cal destacar les abundants pluges a les tardors dels anys 1.957 (307,5 mm a l'octubre), 58 (253,5 mm a l'octubre) 1.959 (321,5 mm al setembre i 242,5 a l'octubre , fou l'any del moll) i 1.962 (268,2 mm a l'octubre).

— Els estius, en general, són molt secs. Abans, a finals d'aquests estius, es feien rogatives a l'església perquè plugués. Les darreres que se feren al nostre poble foren els anys 50 (segurament l'any 1.958). Poc temps després començà a ploure com que no se pogués aturar.

— Com a excepció (d'estius secs) s'ha de mencionar l'any 1.947. Durant el mes d'agost es contabilitzaren 183,4 mm. Una tromba d'aigua caiguda al nostre terme dia 14 a la conca del torrent de Son Gual, provocà el desbordament del torrent. La camiona que feia el trajecte Sineu - Sant Joan, se ficà dins la torrentada a l'altura del Pont de Sa Llova quedant immobilitzada; la gent tingué que pujar al terradet per salvar la vida, però a pesar de tot l'aigua se'n dugué una nina que morí anegada.

— En els primers 22 anys de segle n'hi ha hagut 7 en que l'aigua caiguda ha estat menys de 400 mm, i a la resta de segle només ha succeït en dues altres ocasions (1.945 i 1.983)

SERIE PLUVIOMETRICA DE " ELS CALDERERS " (SANT JOAN)

Observador: D. Antoni Oliver

Vol. XXIII Num.14 Publicació de l'Acadèmia de Ciències i Arts- Barcelona

ANYS	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	AGOST	SETEMBR	OCTUBRE	NOVEMBR	DESEMBR	TOTAL
1.905	34,0	21,0	10,5	11,5	76,0	0,0	0,0	0,0	21,0	19,5	56,0	46,0	295,7
1.906	45,0	32,0	41,0	99,5	61,7	17,5	2,0	0,0	63,0	96,5	36,5	73,5	568,2
1.907	1,0	48,5	13,0	25,2	58,8	6,0	4,0	0,0	90,0	57,2	92,8	19,5	416,0
1.908	45,9	28,0	75,0	82,5	18,5	29,5	0,2	14,0	13,0	74,5	20,7	50,5	407,3
1.909	32,0	29,0	2,0	30,0	20,0	92,2	7,0	0,0	14,0	21,0	46,5	10,0	308,7
1.910	18,0	12,0	56,2	37,3	62,0	3,0	2,0	18,0	169,0	51,0	0,0	35,0	462,5
1.911	93,0	109,0	28,0	25,5	92,0	2,0	1,0	16,2	0,5	16,0	86,0	55,0	524,2
1.912	11,5	22,5	35,0	83,3	9,0	50,0	0,0	0,0	51,2	21,0	61,8	20,3	365,6
1.913	26,2	24,0	41,4	32,8	12,3	3,0	2,0	14,0	7,0	1,0	8,0	3,0	125,7
1.914	32,3	3,0	24,7	12,8	155,3	19,0	0,0	30,1	1,0	101,8	76,8	35,0	496,9
1.915	36,4	23,0	57,6	36,3	26,1	109,6	50,6	25,3	59,1	87,9	28,8	20,8	611,5
1.916	10,0	36,0	29,4	11,3	0,5	18,0	5,6	0,0	57,8	52,1	5,5	23,0	309,2
1.917	49,2	46,2	20,0	23,4	48,4	42,4	3,0	27,6	16,0	62,4	15,5	90,2	424,8
1.918	26,4	23,6	85,9	65,5	59,6	6,8	38,5	30,0	32,4	118,6	244,0	19,3	744,6
1.919	57,4	65,0	7,0	8,4	51,5	25,4	0,0	0,0	22,5	94,1	62,0	2,0	390,3
1.920	18,4	24,7	11,6	37,7	1,5	77,2	32,8	4,5	72,5	125,9	126,9	78,9	708,6
1.921	14,0	124,4	67,8	125,7	54,9	13,7	0,6	84,0	8,0	64,0	82,1	77,2	708,4
1.922	18,1	26,2	6,0	16,0	10,6	0,0	0,0	0,0	46,0	112,1	27,5	25,0	287,5
1.923	27,3	18,0	50,0	86,9	10,5	33,6	0,5	0,1	16,8	20,7	139,5	36,8	440,7
1.924	4,0	70,2	28,9	72,3	4,8	23,8	0,0	8,0	0,5	87,3	33,7	109,6	441,3
1.925	3,2	12,0	130,3	13,3	12,3	43,6	3,0	8,8	84,8	57,4	94,8	2,9	481,4
1.926	21,0	0,0	19,8	62,8	58,5	9,8	1,5	9,0	0,0	71,4	112,3	43,4	409,5
1.927	45,8	41,6	15,0	0,0	53,8	69,0	10,0	0,0	0,0	87,9	135,0	75,8	531,9
1.928	98,0	38,0	30,0	67,3	48,8	16,0	0,0	0,0	0,0	83,0	132,0	30,2	668,8
1.930	77,1	121,2	44,5	22,0	15,6	73,6	4,0	4,8	119,5	12,6	5,0	62,5	582,3
1.931	32,0	48,6	46,1	15,0	11,2	2,0	0,3	0,5	20,8	37,7	140,0	91,5	445,1
//													
MITJA	34,7	40,7	37,9	40,9	37,8	29,0	6,2	11,9	39,4	64,2	75,1	43,4	469,7
//													
Anys agrícoles													
1.931 - 32													530,6
1.932 - 33													650,5
1.933 - 34													718,7
1.934 - 35													385
1.935 - 36													620,8
1.936 - 37													519
//													
MITJA													570,7
1.938													
1.939													
SERIE PLUVIOMETRICA DE SANT JOAN													
1.940													
1.941													
1.942													
1.943													
1.944													
1.945	52,5	39,3	8,0	0,0	4,8	0,0	0,3	21,0	13,7	29,7	94,7	26,8	290,8
1.946	250,3	0,0	109,2	42,0	61,7	0,0	0,0	0,0	0,0	138,8	110,1	80,3	792,4
1.947	44,1	24,5	36,8	8,7	12,4	0,0	13,7	183,4	112,5	90,4	41,2	101,6	669,3
1.948	101,1	145,8	25,8	89,5	56,2	1,9	39,8	10,5	16,8	109,2	5,2	116,2	718,0
1.949	54,8	91,2	89,0	29,8	102,8	8,2	0,0	15,8	8,0	53,1	51,5	56,8	576,0
1.950	104,2	13,0	47,0	25,7	85,0	0,0	0,0	50,0	86,0	28,7	2,8	81,5	528,9
1.951	57,0	4,9	98,5	69,0	4,0	0,5	0,0	54,5	31,2	212,4	142,3	14,7	694,0
1.952	154,7	22,5	120,5	58,1	0,0	0,0	30,5	42,1	76,9	51,2	82,5	74,2	718,2

OBSERVADORS: D. Antoni Sastre (fins a 1.953)
D. Raimundo Gayà (fins a 1.977)

ANYS	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	AGOST	SETEMOR	OCTUBRE	NOVEMOR	DESEMBR	TOTAL
1.953	63,7	59,1	39,9	144,9	0,0	40,8	2,7	9,6	66,8	46,9	31,7	66,3	572,4
1.954	58,1	15,8	129,1	13,3	20,1	19,7	10,2	61,2	43,0	102,2	25,0	17,1	519,8
1.955	110,4	57,7	83,6	7,8	4,6	34,0	4,2	24,7	159,7	20,5	28,0	39,7	574,9
1.956	34,8	89,5	26,8	31,3	6,1	0,0	0,0	5,6	21,8	145,9	119,5	16,1	497,5
1.957	52,0	0,0	1,5	49,5	80,2	54,5	9,0	6,7	23,1	307,5	143,9	128,8	857,7
1.958	42,4	29,5	21,1	62,5	0,0	9,0	0,0	0,0	33,0	253,5	186,4	39,2	676,6
1.959	35,7	69,1	58,5	8,0	33,8	75,5	20,5	17,7	321,6	242,5	39,6	79,0	1001,5
1.960	81,7	61,0	23,2	34,3	9,4	87,7	1,4	0,0	56,8	70,5	25,3	127,0	528,3
1.961	82,3	0,0	0,0	49,9	43,3	17,5	6,5	65,0	27,5	117,9	48,0	3,0	461,2
1.962	3,8	103,4	67,7	63,8	94,5	29,7	0,0	0,0	86,7	268,2	146,1	46,0	914,9
1.963	21,5	50,2	7,1	18,8	10,0	11,2	62,5	8,1	161,5	26,9	42,5	98,8	519,1
1.964	52,0	17,8	36,2	16,6	0,5	16,2	0,0	24,5	2,4	106,8	27,2	127,4	477,6
1.965	54,6	42,1	34,4	36,4	15,0	21,6	2,3	53,6	19,4	101,9	12,2	30,2	428,7
1.966	62,2	5,4	51,0	46,9	68,2	8,2	0,0	0,0	21,9	103,0	65,3	13,9	446,0
1.967	26,7	55,3	33,6	43,3	13,7	9,0	0,0	14,7	24,5	35,1	102,6	88,5	447,0
1.968	8,0	42,0	57,7	30,7	104,0	49,5	0,0	38,1	45,0	9,5	62,5	52,9	499,9
1.969	70,5	11,4	32,2	124,8	14,0	84,4	2,2	44,7	44,9	83,1	60,8	84,2	657,7
1.970	47,0	7,8	91,3	33,1	38,0	1,0	1,2	60,8	Ip	58,9	1,2	111,8	452,6
1.971	49,7	20,5	63,0	34,3	6,1	0,0	0,0	9,0	23,1	68,1	118,7	77,6	467,1
1.972	84,5	36,2	6,5	105,2	50,5	21,5	Ip	98,0	161,3	73,5	90,9	92,0	820,1
1.973	97,0	48,5	13,7	13,2	10,5	58,5	23,5	37,1	63,5	108,0	0,0	73,5	607,0
1.974	14,0	156,5	165,4	108,0	8,0	Ip	11,5	1,5	48,2	111,7	37,2	1,0	667,5
1.975	7,0	18,6	91,5	24,0	43,0	83,3	0,0	74,0	62,0	102,0	99,0	59,1	663,5
1.976	18,6	117,6	6,9	47,0	53,7	8,2	6,0	52,3	116,3	185,5	16,6	68,6	697,3
1.977	66,9	1,0	26,2	60,1	134,9	28,8	1,5	84,7	111,3	54,6	58,0	78,0	706,0
1.978	88,6	34,2	36	117,9	69,1	10	3	1,3	14,9	155,7	61,1	18,1	611,9
1.979	30,6	80,3	69,9	17,6	6,3	0,8	41,1	5,8	74,1	87,2	66,6	100,4	580,7
1.980	102,6	26,1	31,3	75,6	43,1	1,5	3,2	8,9	12,7	15,4	75	110,6	506
1.981	47,6	36	24,1	188,5	13,5	6,4	4,7	3,4	77,3	23,6	5	28,2	458,3
1.982	21,4	66	105,9	24,5	34,7	14,8	37,8	48,1	55,2	88,1	59,4	50,6	607
1.983	0	18,9	50,4	0,2	23,5	28,5	0,2	45,3	34,9	15,9	33,1	78,7	329,6
1.984	39,4	49,5	86,8	20,1	69,9	4	0	7,6	52,2	31,3	75,6	39,3	475,7
1.985	52,1	10,6	89,9	12,1	65,7	2,4	0	0	30,2	20,6	97,2	84,9	515,7
1.986	41,4	61,9	29,9	95,4	6,0	17,4	20,3	2	140	109,7	53,6	50,8	628,4

MITJA													593
MITJA TOTAL													548,1

Les dades pluviomètriques des de 1.978 a 1.986 estan tretes del butlletí Sant Joan, i a la vegada estan observades a Ca Na Mates.

Núvols alts, formats generalment per cristalls molt fins de gel. Semblen petites filagarses o plomes d'au, o fines espines de peix, completament blanques, llevat de les hores en què el sol surt i es pon; aleshores apareixen tenyits de color ataronjat o vermellenc. La dita popular: "cel rogent, pluja o vent", es refereix a aquest cas. Són núvols que deixen passar la llum i la calor del sol.

Si la nebulositat dels cirrus va augmentant lentament i progressivament, poden anunciar la proximitat d'una pertorbació, que podria arribar al cap de 24 o 36 hores, amb possibles precipitacions.

ALÇADA: de 6.000 a 10.000 metres.

No provoquen precipitacions. En tot cas, la pluja s'evapora abans d'arribar a terra.

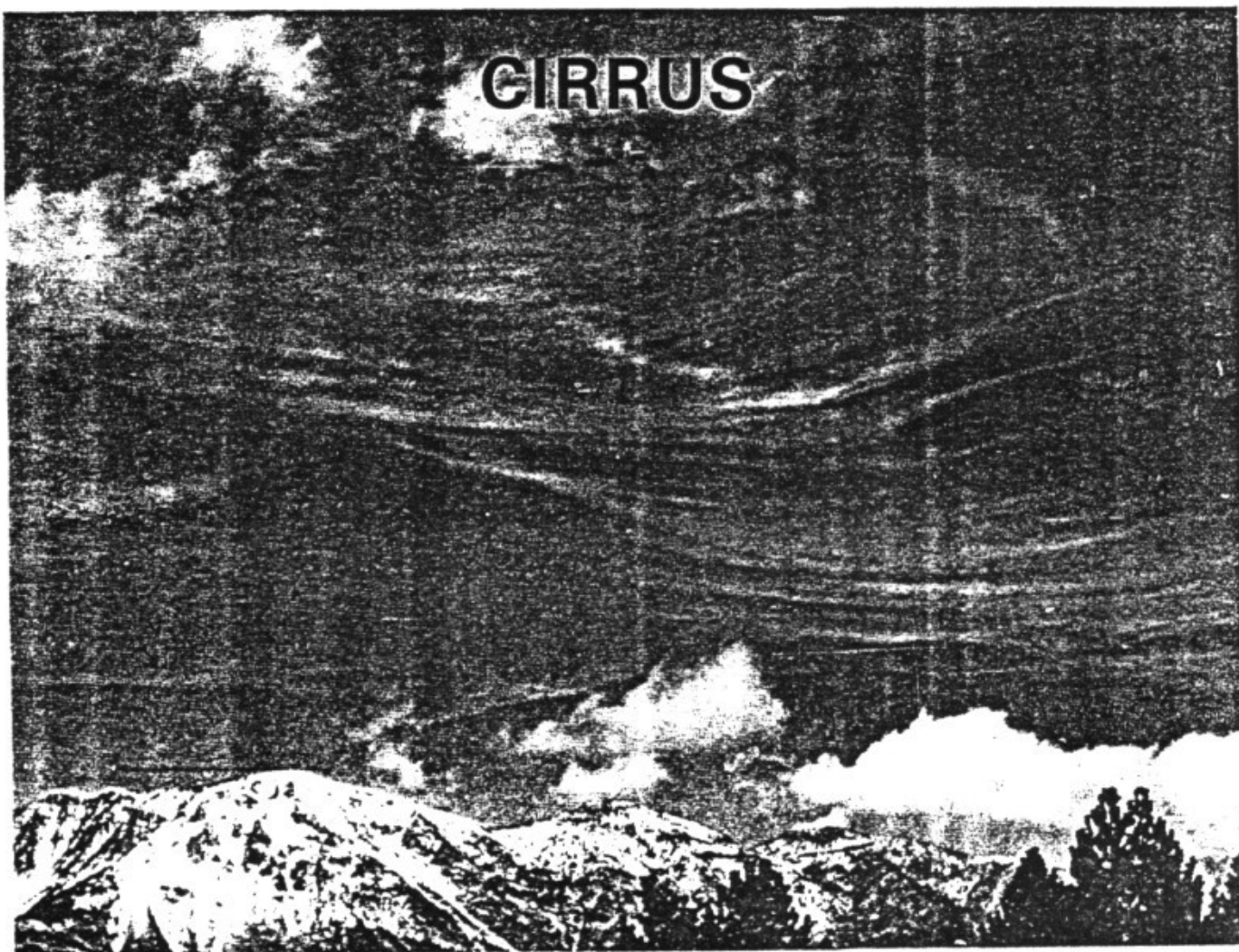
Quan hi ha molts cirrus, el sol pot provocar la formació de fenòmens òptics, com l'halo.

SUGGERIMENTS: Amb una mica d'habilitat podem fer un núvol artificial dins una ampolla; el procediment és el següent:

CIRRUS

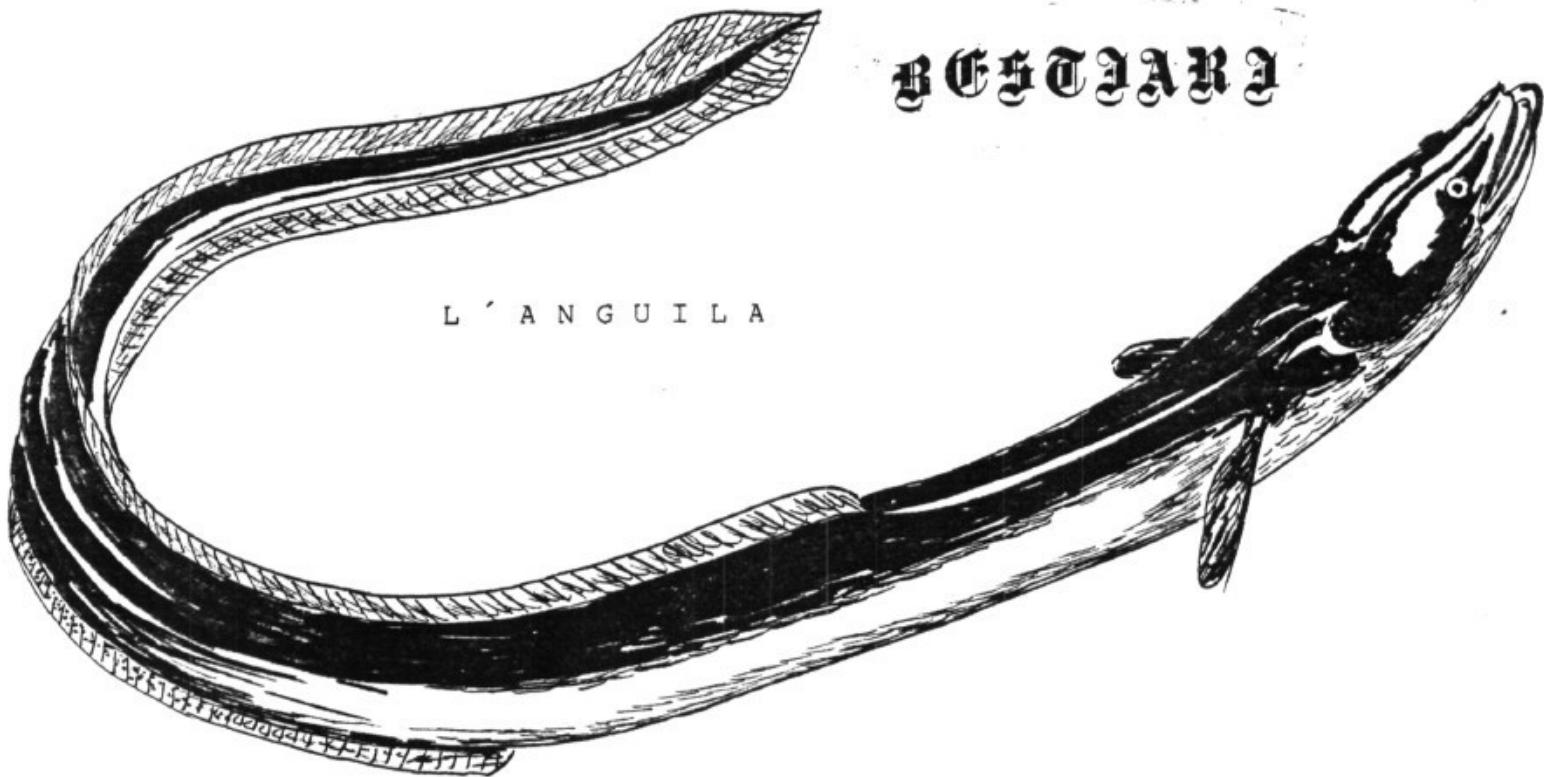
Hem de trobar una ampolla força gran (de dos a quatre litres), un tap de goma que ajusti bé i una manxa de bicicleta. En el tap haurem de fer un forat per passar-hi un tub d'uns 10 cm que ajusti bé; aquest tub l'haurem de connectar amb el broc de la manxa mitjançant un tub flexible de goma.

Posarem dintre l'ampolla dos dits d'aigua calenta, després hi posarem una mica de fum o pols de guix de la pissarra, tot seguit la taparem i amb la manxa anirem introduint aire dintre l'ampolla, hem de fer que algú agunti el tap amb la mà perquè, si no, l'aire comprimit el faria sortir. Quan ens sembli que l'aire de l'ampolla és prou comprimit, deixarem saltar el tap. L'ampolla ens quedarà plena de boira. Això passa perquè, quan l'aire s'expandeix sobtadament, es refreda i el vapor d'aigua es condensa.

RESTAURA

L'ANGUILA

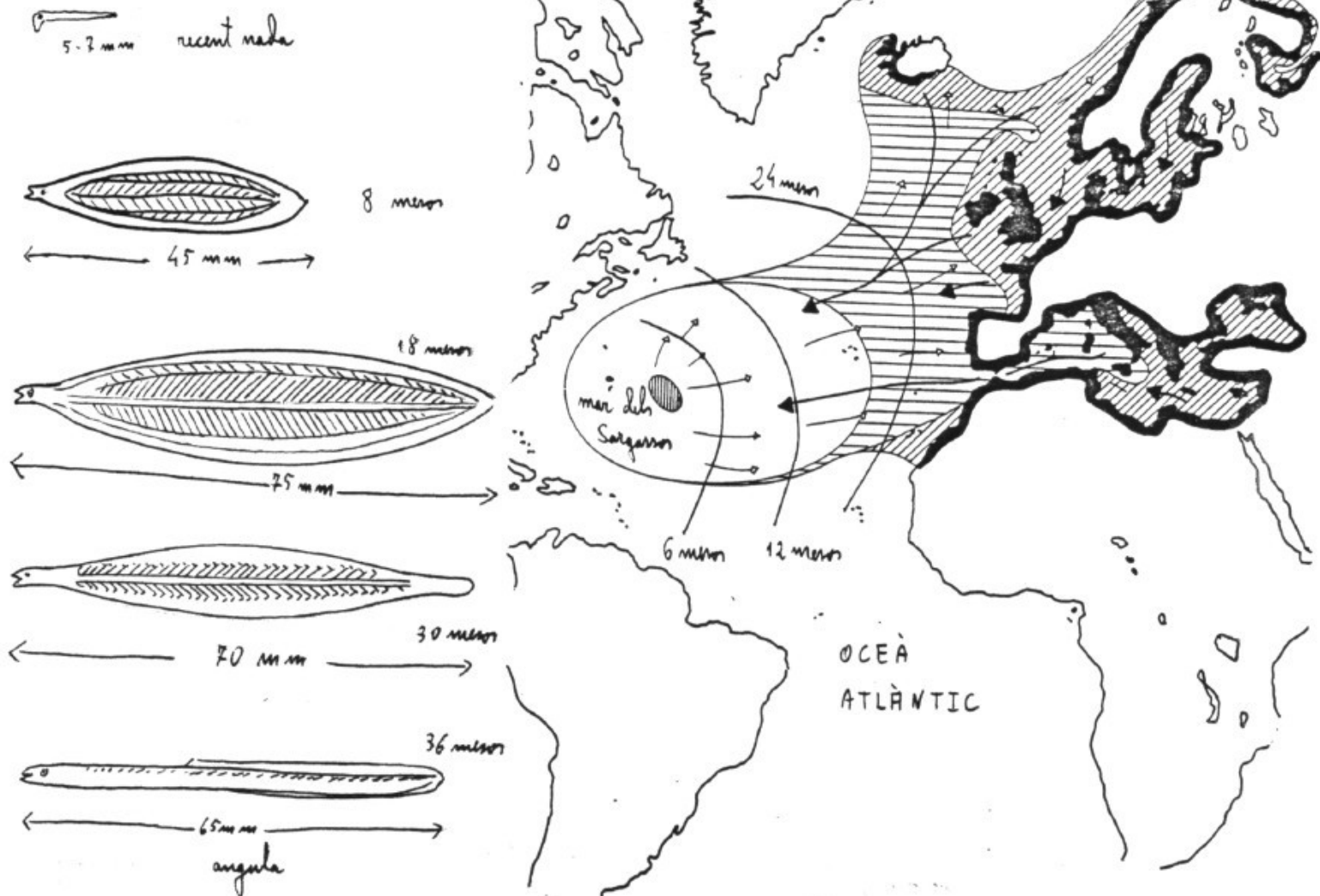

La mar dels Sargassos és una zona de l'oceà Atlàntic situada a varis centenars de milles de la costa americana (veure mapa adjunt) i al sud de les Bermudes, i a més de 4.000 kms de les costes europees. Es notable per la gran quantitat d'algues flotants, anomenades precisament sargassos. Aquestes plantes impulsades per les corrents del Golf i del Caribe se concentren en una àmplia zona de molts de mils de kilòmetres quadrats, i allà és refugi i viver de peixos, mol·luscs, crustacis,.. i anguiles.

Dels milions d'ous que la femella deposita a gran profunditat, i que llavors el mascle de l'anguila fecunda, neixen des cap d'un parell de dies les larves (anomenades leptocèfals) transparents i en forma de fulla. Tot d'una que han nascut emprenen el viatge cap a les costes europees i nordafricanes, o cap a Amèrica. El camí és llarg i es deixen dur per la corrent del Golf.

Des cap de tres anys arriben al vell continent en forma d'anguiles, cercant l'aigua dolça de rius, torrents, albuferes. Algunes d'elles atravessen l'estret de Gibraltar endinsant-se dins la mar Mediterrània. Arriba el grup a Mallorca cercant les principals zones d'aigua dolça, sobretot a la badia d'Alcúdia i el torrent de Muro. Els altres torrents, si ragen també són bons per les anguiles i s'hi fiquen: hem sentit contar de com a certs anys molts plogués les anguiles arribaven al torrent d'Horta; i no fa encar massa anys n'hi havia al pou de devora la carretera al pont del Molí d'Aigua.

Abans d'entrar definitivament dins les aigües dolces, les

anguiles poden estar dins la mar, i prop de la desembocadura (o dins els estuaris) un cert temps, fins que un dia determinat (principalment de lluna plena i a l'hivern) decideixen entrar dins l'albufera. Certs individus poden quedar defora per a sempre o al cap d'un parell d'anys decidir-se per entrar-hi. Hom creu que les anguiles que queden per sempre a defora són els mascles, i només arriben a 50 cm de longitud; mentres que les que entren dins l'aigua dolça es tornen femelles i poden arribar fins a 1,5 m.

A com se les arreglen les anguiles per seguir el camí correcte en el seu viatge i trobar el destí a un determinat indret (torrent, albufera,..) és una incògnita que ningú sap explicar satisfactoriament. Tot el que se diu són hipòtesis. Vet aquí algunes d'elles:

- 1) Troben el camí per la memòria genètica heredada dels seus pares. Així, si els pares han viscut dins l'albufera d'Alcúdia, tots els seus fills durien imprès dins els gens l'itinerari a seguir per trobar aquest lloc dins la Mediterrània.
- 2) Com que totes les anguiles (europees i americanes) ponenem al mar dels Sargassos, a l'hora de partir ho fan arbitràriament

en totes direccions, i només sobreviuen les que casualment encerten el camí correcte.

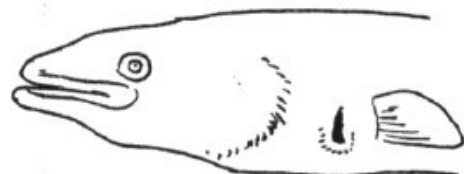
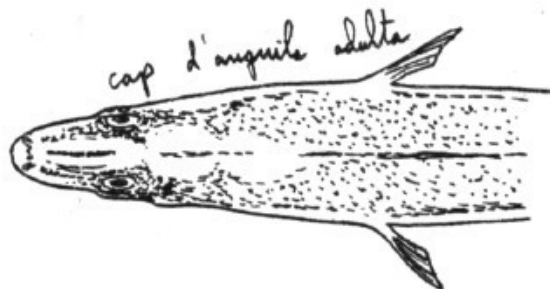
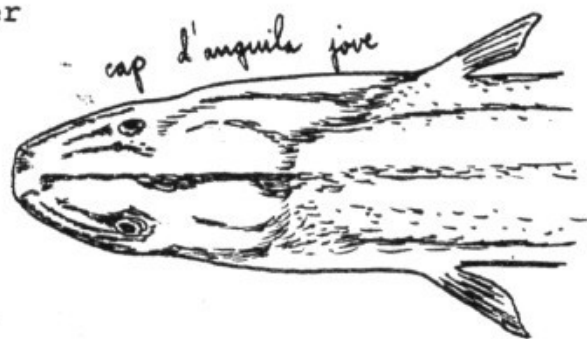
3° Les anguiles europees, en efectuar el viatge de tornada cap als Sargassos, moren abans d'arribar i de pondre. Aleshores, les anguiles que arriben a les costes europees provenen d'ous d'anguila americana.

.....
n) L'antic continent de l'Atlàntida (primitiva pàtria de les anguiles) estava situat on ara hi ha el mar dels Sargassos. Quan aquest continent s'enfonsà, les anguiles, per sobreviure, s'escamparen en totes direccions. Des d'aquell dia, i cada any, a l'hora de fressar retornen a l'antiga pàtria.

Tant si és d'una manera com de l'altra lo cert és que cada any entren i surten dins S'Albufera. Una vegada dins la zona anegada mengen amb voracitat tota classe d'aliment: petits peixos, granots, ous, caragols, crancs, insectes, larves,.. A la mar s'alimentaven de cucs, sípies, crancs, peixets, carronya,.. La seva activitat és nocturna.

Quan tenen 6 ò 7 anys les anguiles es transformen: el dors s'oscureix i el ventre torna daurat: són les anguiles corregudes.

Viuen a l'interior de S'Albufera de 8 a 10 anys. Al cap d'aquest període es preparen per anar-se'n, i tornen sofrir una sèrie de transformacions: Passen del color groc al platejat (anguiles platejades), la pell es torna més gruixada, els ulls tornen més grossos i el seu sistema glandular es modifica per poder suportar la salinitat de l'aigua. I una nit d'hivern (sobretot oscura i de tempesta) surten cap a la mar. De S'Albufera ho fan pels tres canals que travessen el pont dels Anglesos: el Canal Gran, el Canal del Sol i el Canal de Na Ciurana. En el Canal del Sol i en el de Na Ciurana es disposen parances, o sia unes caixes que tapen el pas del canal. Quan arriba l'època de sortida es col.loquen uns enreixats a les parances que permeten l'entrada del peix, però no la sortida. A altres indrets del món s'han inven-

tat altres artilugis per la pesca d'aquest peix.

Una vegada pescades les tallen el cap, les fan netes,.. i tallades dins l'espínagada del vespre de Sant Antoni. Abans, als pobles del pla hi havia el costum de posar un parell d'anguiles dins les cisternes i així se menjaven tots els calapotins.

Les anguiles tenen la pell llefiscosa i si les intentam' agafar amb les mans ens fugen patinant de cul enrera; i si les estremem, segreguen per la pell una espècie de bava. Davall la pell hi tenen les escates, petites i formant rotlos concèntrics; pel número de rotlos podrem saber l'edat de l'animal. Si per circumstàncies especials les anguiles no poren retornar a la mar, poden viure més de vint-icinc anys. El cicle normal, després d'haver recorregut uns 10.000 kms, són 15 anys.

Són peixos, i per tal respiren per brànquies, però com que les tenen molt petites poden viure sense morir un parell d'hores fora d'ella. La mandíbula superior és més curta que la inferior.

Es un animal que des de sempre ha interessat a l'home. I la cultura popular arreu del món i del temps ha dit la seva:

- Els primitius grecs, que no menjaven cap tipus de peix, trobaven bones les anguiles del llac Copàis.
- Era el peix sagrat dels egipcis.
- Se diu que la sang d'anguila és bona per curar les gateres.

Té el cos serpentiforme i es desplaça dins l'aigua per moviments ondulatoris. Es val per tal menester de l'aleta dorsal i caudal, que ocupen les 3/4 parts del cos i es junten per la cua, i de les petites aletes pectorals. La secció del cos és rodona a la part davantera i es va comprimint a la posterior.

N'Andreu Berrugo va dir:

- Diligència, pescadors,
que ses anguiles millors
han d'anar a Can Xerafi

Sense ham agafam s'anguila

això és de bons pescadors,
sant Domingo adió,
que mos anam noltros dos
de cap a sa nostra vila.

FORÇA I DEBILITAT DE LA REBELIO

Tota la força de la filosofia de la rebelió radica en la debilitat dels adversaris, tota la seva veritat en les mentides d'aquests, en l'afecció als bens materials, en el seu compromís amb la riquesa, el poder, la ciència, la mecànica, en una paraula, en el seu materialisme agravat per l'hipocresia.

Podriem dir que la rebelió té raó en la cosa que nega i s'equivoca en la cosa que afirma. Es per això que tota la seva força se mostrarà en la lluita, i totes les seves flaqueses les veurem en el triomf.

BON COR A LES HORES DOLENTES I DOLENT A LES BONES

Quan el marxista és un militant minoritari i perseguit, sempre fa el bon paper, el paper que hauri de fer el cristià i que aquest va deixar a aquell que ho fes. Es llavors quan desplega totes les seves forces, que provenen sempre de les coses que agafa de l'adversari.

Es la saba de la terra, la llevadura de la pasta, el pobre d'esperit, la bona nova anunciada als pobres, el testimoni, la víctima que s'ofereix a tots.

Gràcies a ell, a la resistència que predica, a la lluita que lliura, a la por que inspira, els obrers no estan ja sotmesos a jornals de fam, a dietes de setze hores, no estan ja condemnats a viure dins un barracull, a la brutor, a la deixadesa en estar malalts, a la vellura, a la desocupació; tot això és gràcies a ell, al marxista, i no als bons oficis ni a la caritat cristiana dels patrons.

El és qui denuncia els escàndols financers, polítics, policials, militars, colonials, judicials. Ell és qui reclama l'abolició dels abusos, que s'aturin les guerres, la unió dels treballadors, l'alliberació dels pobles sotmesos, la pau pel salvatge i el negre.

Però just s'ha desembarassat dels seus enemics i té a la fi les mans lliures per fer el que li dóna la gana, tot d'una que ha donat la seva llei, se torna inic, brutal, cruel, fred, pèrfid, mentider, implacable, despiadad, inhumà, ..

— A què se deu aquest estrany canvi ?

— No hi ha cap canvi. El que passa es que acaba de veure el joc i el juga.

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a: **JOCES**

I ESPORTS

Barbarisme **Forma correcta**

AJEDRES	escacs
AMATEUR	aficionat
BALONCESTO	bàsquet
BALONMANO	handbol
BOXEO	boxa
BRISCA	escambri
CAMPEON	campió
DARDO	dard
DEPORT	esport
GIMNASIA	gimnàstica
JINETE	cavaller
VETERANO	veterà

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
NEGOCIS

Barbarisme **Forma correcta**

AGOTAR	esgotar, acabar
AHORRAR	estalviar
ALMACEN	magatzem
ALQUILER	lloguer
BARATO	barat
COBRO	cobrament
HASIENDA	hisenda
MOSTRUARI	mostrari
PORCENTATGE	percentatge
RECIBO	rebut
SOCIO	soci
XEQUE	xec

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:

CAMP I PLATJA

Barbarisme **Forma correcta**

ABONAR	adobar, femar
CENTENO	sègol
FIERA	fera
GANADER	ramader
GANADO	bestiar
ISLA	illa
MONTANYA	muntanya
PAJARO	aucell
PLAIA	platja
RED	xarxa, filat
SOMBRA	ombra
VERANEIG	estiuèig

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

AYUNTAMIENTO DE SAN JUAN

FIESTA ORGANIZADA POR ESTE
MAGNÍFICO AYUNTAMIENTO
EN HONOR DE SAN SEBASTIÁN,
PARA EL 20 DE ENERO DE 1947.

IMP. M^o ALCOVER - Palma

PROGRAMA

A las diez y media, en la iglesia parroquial, misa solemne que celebrará el Rdo. P. Rafael Ginard Bauça, T. O. R., con sermón por el Rdo. D. Juan Vich, Cura-Ecónomo de Pórtol.

A las nueve y media de la noche, en el Teatro Centro Católico, V Certamen histórico-literario:

- 1.º Himno a Nuestra Señora de Consolación. Coro, Letra y música de D. José Rosselló Ordines.
- 2.º Salutación por D. Francisco Oliver.
- 3.º Resumen de los trabajos publicados en «Documenta» durante el año 1946, por el Archivero Municipal Rdo. Sr. Gayá.
- 4.º «El llanto de una viuda», Nocturno de Benedetto Zybach y «Olas del Danubio», Vals, J. Ivanovici, interpretados al piano por la Srta. Catalina Bardissa.
- 5.º Episodios de la guerra entre payeses y ciudadanos (siglo XV) por D. Jaime Lladó Ferragut, Profesor del Instituto «Ramón Llull» de Palma.
- 6.º «El Valeroso», pasodoble de S. Burillo y «Marcha Turca» de Mozart, interpretación al piano por la Srta. Francisca Matas.
- 7.º Proclamación y reparto de premios de este V Certamen histórico-literario.
- 8.º Himno del pueblo de San Juan. Coro, Letra y música del Sr. Rosselló.

Aconsejamos a V. que haga reengomarse una cubierta en nuestros talleres, a título de ensayo, una vez que se le sea devuelta (en muy breve plazo, ya que contamos con maquinaria suficiente para arreglar 80 neumáticos diarios) la ponga en su coche sobre una de las ruedas traseras y sobre la otra monte una nueva a fin de comparar el resultado.

Siga V. nuestro consejo y estamos seguros que continuará honrándonos con sus nuevos encargos y por lo que le quedaremos altamente reconocidos.

TALLERES REGOM - PNEUS

San Juan, junio de 1926.

Mes de Septiembre 1933

Núm. 69

Central Eléctrica de San Juan

D. *Riquel Sol* DEBE:
Calle *Peta* n.º

	Precio	Dtas.	Cts.
Por contrato de <i>10</i> bujías			<i>1.50</i>
Por kilowattios			
Por inspección			
Impuesto del 17 % al Estado			<i>66</i>
Recargo 30 % Municipal			<i>08</i>
Timbre			
TOTAL			<i>184</i>

RECIBIMOS:

Gayá, Bauzá y Compañía S. L.

PROGRAMA

Primera parte:

Saludo, por un niño.

Canciones, por los niños.

a). «PERIQUILLO»

b). «LA REU RIERA»

Recitación de poesías, por niñas y niños.

Sesión de gimnasia sueca, por los niños.

LA MEJOR AMIGA

comedia en un acto por niñas.

EL MAL CAZADOR

canción por las niñas y los niños.

DESCANSO

Merienda, a todos los niños. *Sorteo de un cuadro* con destino a los gastos de la Fiesta.

Segunda parte:

Recitación de poesías, por niños y niñas.

LOS APUROS DE COLASA

comedia en un acto por las niñas.

Recitación de poesías, por las niñas y los niños.

Canciones:

a). «LA FILADORA», por los niños.

b). «LA BALANQUEA», por las niñas y los niños.

El acto tendrá lugar en la Escuela Graduada a las 5 y media tarde.

NOTA.—En la escuela un tercio de niñas de 10 y media a 12 y de 13 y media a 15 habrá Exposición de trabajos efectuados por las Alumnas durante el curso.

INVITACION

ALA

FIESTA ESCOLAR

ORGANIZADA POR LAS

Escuelas Nacionales

DE LA VILLA

Y

PATROCINADA POR EL

Consejo Local

de Primera Enseñanza

SAN JUAN, 17 JULIO, 1932

